

Bequitur prohe-
mum:

Anticū Marie tractatur in solaciū pegrinatōis mee versē gēris in occasiū (utinā felix mātutinū carēs vespē subsequntur) Decreui pcedere p dialoguz more didascalico, qdē socrates, qdē plato so cratē introducēs tenuit. Potit zh nr pce dēdi mod⁹, noiari dragmatic⁹, qlis ascribi

tur cātic⁹ cāticop⁹, qlis insup cōmod⁹ est cāticior⁹ eulogis amorof. Dō eccliaſtica at testaſ exhortatio, q de viginib⁹ canit. Ante thoz h⁹ vgis freqntate nob⁹ dulcia cantica dragmat⁹. Sic iſi te fauēte būſſima vgo sup oēs amās amabil⁹, et amata, sit h⁹ in itiū p dragmata, notulasq⁹ distinctum. Haſt aia mea dñm. Colloquūt duo frēs. Junioſ or/istar discipuli introgas. Senior/mgrī locū retinet et nomē, ambo solitudinis, nō solitarie/dilectores,

Bequitur versus Cācella

rū pisiēn, q̄ grue pmittit op̄i suo sup maḡ p̄phemium.

Se lugdune tua frēs solantur in vrbe.

Dum de quolibet est sermo frequens in eis.

Junior et senior, hic celestinus, et iste

Theologus, plaudens Junior bec loquitur

Ecce bonum fratres et iocundum simili esse.

Idem quos vterus, parq⁹ dies peperit.

Fraternalis amor cor nostrum nectet in vnum;

Firmet et hoc cynam, gratia christe tma.

Larne quidē frater/meritis pater atq⁹ magister.

Sunt data quenobis ocia grata vides.

Ocia post diros conflictus atq⁹ procellas

Dat deus/atq⁹ locat littore nos placido.

Enfas est viuas pariter dare/reddere voces.

Fert mens de studi⁹ querere multa tuis.

Quare vices reddam Lenit fastidia sermo,

Eſt sua solamen garrula vox senibus.

Discipulus vocer ergo tuus, tu iure magister

Commoda doctrine, talia nomina sunt.

Discipulus tu sis magis illius/esse magistrum.

Qui veteri hic/solus corda docere potest.

Hoc sub doctore, meus en potes esse magister.

Plantans atq⁹ rigans, crescere ch̄riste dabis

Det precor ille, pete de quolibet ut fuit olim

Theologis mos hoc querere/mortalind.

Bratuloz/ē mod⁹ hic placidus mibi/tal'z aptus

Sermo peregrinis, sit Iesuſ ī medio

Promisit, faciet/talem da te modo/qualem.

Sededit in templo, simq⁹ docendo sequat.

Bequitur primus

tractat⁹ dragmatic⁹ sup magnificat Dgrī Johis de Herſon. cācellarij pisiēn. hūs no tulas quinqua ginta.

Dicit ania mea dñm. Discipulus
m Dgrī dicoro te q̄ pacto brā et pulz
cerrum muliez, p̄ salutatōem elis
saber. P̄ exaltatōz iohis in vreto. P̄ col/
laudatiōz qr̄ crediderit, erūpēs in iubilū/

cepita magnificatioē dei cāticū suū/ dicēs.

Haſt aia mea dñm. Bratū q̄ppemibi fe
ceris/tū sciēdi studio, tū solatiōis deside
rio, dū soloſ nos h̄ euomuit ſeuies tēpeſtas
velut in scopulū. Bñdictus deus q̄ nos in
pacato ſolitudis atrio collocauit. Dgrī

Bratū et illud mibi subueniet, qm̄ manda
uit dñs/in aduersitat̄ nocte cāticū ei⁹ ſū
ma qz miseriaz in euitabiliū medicina eſt.
obliuio. Dignes, glaudare nos te & ego fa
cra. q̄ nō igrata bñficijs dei more pſcoz

Tractatus primus.

morcanticum edidisti, consonans eis in ecordio et dicens, **D**ecorificat anima mea dominum. **L**aliter olim maria soror moy si in medio iumentarum timpanistriarum **L**aliter dauid rex inclitus, vnde maria regali ex progenie exorta resulget. **L**aliter alij plures ad dei magnificationem eruperunt, ut est illud, **C**antemus domino, glos rose enim magnificatus es. **E**t illud, **D**agnus dominus et laudabilis nimis, cum ceteris in archano cordis marie psalme collocatis. **S**imiliter et acceperat nouissime pmissionem angelicam de filio nascituro. **H**ic erit magnus inquit, **D**enique nouerat quia fecerat sibi magna qui potens es. **D**agnus dominus et magna virtus eius, virtus altissimi que obumbravit sibi, et sapientie eius non est numerus. **Q**uia veritas est illa que magna est, et paulet testimonio omnium per esdram plato. **D**iscipulus, **V**e nit in manus ptnus questio qua ratione dicatur magnificari deus, cu penitus nec augeri valeat nec minui. **D**agister, **N**e sitas, non intelliges scripturas quemadmodum dominus a creatura magnificatur, non in augmentum sui in se, sed quod magnus esse predicator, canitur et laudatur, aut certe quod magnificam facit anima, cui magna facit qui potens est. **N**az quo iustificauit hos et magnificauit. **N**unquid parum tibi vis detur magnificata, beate marie virginis anima, que operationi supra modum magnifice fuit ausa prebere consensem? **F**iat inquit mibi secundum verbum tuum id est siam mater filii cuius est pater deus. **Q**uid excelsius quid sublimius et magnificantius poterit cogitari? **Q**uod et vidit, cum pphenice subiuxit. **E**cce inquit ex hoc beatam medicet oes generationes. **D**iscipulus, Quos modo stant et in vnu conueniunt, tanta humilitas cum tanta magnificantia, etata deuotio cum tanta gloria? **S**ed habebit hec questio locum suum, cum de beatitudine virginis erit sermo. **V**ellem nunc colligere aliquas magnifications domini, quas mens marie contemplabatur sapienter in cantico sui principio, quatenus ordo nobis suppetat ad loquendum magnalia dei, non quod dem omnia, hoc enim impossibile non dubito, sed paucap capti nro. **D**agister, Quid approbatius, quod ve diuinus poterimus accipere quod ipsummet psalterium marie decacordum hunc decepsis, qui totidem cordulas sono

rissimas, et formiter ad illud vniuersale desacordum, totum rationabilem creature, quod connectitur ex noue ordinibz angeloz, qui noue fidibus argutis, iuncta ex hoibz decima, quae in pmissis pareribus per peccatum rupta summa non est cytharista regauit, ut recordaret psalterium iocundum cum cythara. **E**st itaque prima huius nostri psalterij marie cordula / sonas dei magnificetia, quod dominus est cui elevata est magnificetia super celos. **D**ecorificat inquit anima mea dominum, non dicit illud vel illum, sed simpliciter et antbonomatiice dominum. **S**ecundo magnificatur in saluatione, propterea vocat ipsum salutare, quia dominus est salus. **T**ertio magnificetur in respectione humilium et beatificatione quam excelsus dominus et humilia respicit. **Q**uarto magnificetur in magno operato et nomis sui scititate, quod inquit fecit mihi magna quod potes est et scribit nomine eius. **C**onsonat psalmista **Q**uia magnificasti super oem nomine sanctum tuum. **Q**uinto magnificetur in miseratione timentibus eum. **S**exto magnificus in superbo mente cordis sui deiectione seu dispersione. **S**eptimo magnificus in humilitate exaltatione poteribus de sede depositis. **O**ctavo magnificus in esurientium impletione cum divites dimisit inanes. **N**ono magnificetur in pditione liberatione, quod suscepit iste puer suu. **D**ecimo magnificetur in pmissione suis completione. **S**icut locutus est ad patres nostros abraham et semini eius in secula. **D**iscipulus, Placet adaptatio brevis et lucidusordo. **D**agister, Quid vero censes, si varios omnium organorum sacre scripture modulos, immo voces omnis generis musicorum concordare faceremus cum hoc Marie psalterio decacordo. **D**iscipulus, Redderetur scio superadmirabilis armonia. **D**agister, Sciuersim similiter, quod in auribus suis nostra psaltes copiosissime et distinctissime faciebat resonare voces omnium musicorum dum metris intuitum. simul cum plectro meditationis liberrimo discursu miraque celeritate diffundebat vibig, dum quasi simul in omnibus et singulis se diffundebat affectus, quos solet humana mens singulatim variare / canendo. **D**iscipulus, Mirum vero qua virtute valuerit hoc effici, cum sint affectuum voces innumere, Cum preterea sibi sint contrarie vel aduersae, Nonne contrariatur vox amoris odii sonus? Sic desiderium seu prosecutio tendit in

aduersum fuge. Repugnat q̄b gaudiū tristie. spes timori. cōpassio severitati. et ira de plurimis. **H**agister. Jure miraris mirabilia Iō nempe carauit dño maria cāticum nouum q̄r mirabilia fecit. Mirabilia p̄suis misericordie. que caritas maiora fecit q̄s fuerunt (si ita dici p̄t) mirabilia potentie. fecerat apud veteres mirabilia: q̄ potentia: q̄ sapientia: q̄ iusticia: q̄ dñationē et virtute ostendebant. Sed tunc nouūlodo minus fecit sup terrā: quādō mulier circūs dedit virū. quādō sc̄ suscepit deus per incarnationē israel puer suum. Qn̄ recordatus est Lui⁹ recordatus: Nō dicit potestie. nō sapientie. nō iusticie. sed mie sue Lūc memoriam fecit mirabilium sc̄ misericordiaꝝ misericors et miserator dñs. Quoniā in rebus p̄ ips⁹ ortis mirabilius nihil r̄tig⁹ (res ste Augustino) q̄ ut de fieret homo. et bōter deus. **V**is hoc deductionē accipe? Discipulus. Holo de p̄senti. q̄ locum foris reponerius habebit amplior declaratio sui per illud. Quia fecit mibi magna q̄ potest est. Sed ad inq̄sitionē redeo q̄ ratione mirabar omnes affectus in hoc cantico nouo mariā cōphendere simul potuisse beatitudinē gratulabūda iocunditate dicit deo. Deus canticū nouū cantabo tibi. in psalterio decacordo psallam tibi. Psalteriū quippe decacordū. esse hoc canticū marie superi⁹ est ostensum. **H**agister. Vocas ad rez diu mihi multumq̄ questam. Qua super re te docebunt opuscula nostra de cantic⁹. nominatim illud cui titulus est / canticorū dum id est canticum cordis. In cuius vltima parte traditur pro praxi canticorū sp̄ ritualium / gama nouum et mysticum / ad portionem vel analogiam game manuali sub quinq̄ vocibus / iurta quatuor passiones seu potius affectiones principales / in ita quinta / que fit ex concursu pluriꝝ que dicitur compassio quasi cum alijs passio. Prima est amor vel gaudium. Secunda spes vel desiderium. Tertia timor vel diffusgiūm quarta dolor vel odium. **D**iscipulus. O ego nunc memini quid ibidem traictaueris. Sed quia venit forte in noticiaꝝ paucorum pro sua magnitudine opus illud / utile feceris studio desiderio / si sub compendio practicam hanc cantici mistici / tradideris. **H**agister. Factum est h̄ iam alibi. nec iustic pigebit (quia sic vis) insere.

Notula quintadei

cima p̄ apprias subdistincta notulas.

Dubilis apostolus puer euangelicus non sensibus sed malitia puer habens quinq̄ panes do crinalis refactionis in quinq̄ milia hominum dicebat corinthiis. Volo quinq̄ verba sensu meo loqui ut alios instruam / q̄ decem milia verborū in lingua premiserat tamen per exemplum de tibia et cythara que nisi distinctionem sonitū dederint scribi nequit quid canimur aut qd cytharizatur. Etenim si incertam vocē det tuba quis preparabis se ad bellum? Concludit q̄ opus est sensu. tam cognitionis q̄ affectus. dum quis orat / loquitur aut psalmit. quatenus sc̄ dō tropologiaꝝ homo spiritualis se parer ad bellum. et cum quinq̄ lapidibus limpidissimis de torrente scrip̄tūrārū goliam id est sathanam sternat. alter dāvid puer factus. Hec est parabola mystici canticordi. vel canticī cordis. quod horitur idem apostolus psallere spiritu. psallere et mente. In quo cantico cordis tria repetuntur ut in cantu oris. Primum est cant⁹ materia. q̄ vocat l̄ra. sc̄ dō cant⁹ vox que dicitur resonantia. tertium cantus figuratio. que denominat nota v̄l notula. Tateriam canticordi dicimus omnium diuinorum et humanorum cognitionem piām et modestam. Resonantiam appellamus oēm cordis et sp̄us affectionē moderatam et ordinatam. Notam vel notulam sūguramus ad precedentium duorum notiāciam. ut appareat cui resonantie affectū sit aptāda l̄ra meditationū. Hac sup̄ re/dabūt pauci usus q̄z snia pl̄ elucidabif. et h̄ p̄ triplet q̄nariū. Quinq̄ v̄ba pl̄ l̄ra. Magnific⁹ larg⁹ p̄ es iust⁹ miserator. Quinq̄ affect⁹ p̄ armonia. gaudia. spes. pietas hie tior atz dolor. Adaptatio q̄nq̄ vocaliū ad voces q̄nq̄ affectionū. Agaudēs amat. Esperat sed imiseretur D. timer. U. q̄z do lens odit et ista notes. Conformatō ad q̄nq̄ notulas. Sol. fa. mi. re. vt. Quisquis animaduertere diligenter voluerit. inueni et q̄ omnis meditatio salubris / tam diuinārū q̄ humanarū scientiarū / reduci p̄ ad quinq̄ verba. quoꝝ q̄tuor p̄ma / deū respiciunt. s. magnificētia / munificētia / mīa / iusticia. Quintū est boī spāle. vīc̄ miserīa. De siqdē canticū sp̄us et cordis / habet for-

Tractatus primus.

mari/fm alterum quinq verborū seu duorum. seu trium. seu omnī simul predictorum. Possent similiter omes cordis et sp̄ititū affectiones ad numerū deduci q̄nariū. q̄ sūt gaudiū. sp̄es cōpassio. timor dolor. Applicando singulū verbū litteris meditationis singule. p̄ ordinem hic positū voci sonantis affectionis. Demū qnq vo cales ordine naturali posite notule sunt/indicates cui voci l̄ra sit accōmoda. etiā per depressionem et elevationē. ad instar game manualis. sol. fa. mi. re. vt. Aut ponat ordo nature vocaliū demptis consonantibus ut pater in figura sequenti

	◆		◆	
▲	E	J	D	U
Gaudiū Dei mal gnificēta ctia	Spes Munis cordia	Cōpassio Disserti cordia	Tior Justi cia	Dolor Nostra miseria

Dolumus aut̄/ut etistimet aliquis/ga ma p̄ns misticorū oīm canticoz/valere p̄tinus efficaciter/ut cāret cor et sp̄us/p̄ affe ctū simul et effectū. si nō fuerit huic arti de se cognitū facillime. supadditus vehemēs et iugis usus. Quippe sic inspicim⁹ in ceteris artibus. p̄sertim in musica sensuali. Sic in psalterio et cythara. Sic in choro vocali. Sic in cordis et organo. Sed nec optet nec expedit/ sola p̄ntū fantasia figurari versari diutius. q̄ ducant ad intelligētie puritatē/fantasmatib⁹ vel trāscensis vel interim q̄stū fas extiterit/derelictis. Nec iō putanda est p̄ns ars inutilis vel supua cua vel solum fantasialis. quoniā prius ē qd aiale ē fm aplm. Et oīs nr̄a cognitio i tellectuā sumita sensitua p̄ncipiū. q̄ iuatur/dū ordinata sibi fantasmata p̄ntant et sub sp̄edio Hoc vñ fident pollicemur q̄ p̄ns ars tāq̄ in viro nature formata. cui nulla ē lingua barbara vel īgta/practicabilis erit oīb⁹. Et p̄oēs sine discretione idiomatū/q̄ queri voluerint ad cor. vbi tanq̄ in libro/scriptū est imp̄ssum et signatū et no tularū (licet obūbratū in multis) p̄scriptū ternariū. Nā q̄s negauerit dēū esse magnificētissimū et iō gaudendū de tārō dño. re ge p̄re deo Quis insup nesciat munificētiā ipius suē largitātē. et ita sp̄es in eo pos nēda ē. Porro. q̄r mitissim⁹ et iustus/nob

āt misio/miris modis surgūt alij tres affe ctus q̄ sūt/timor iusticie/dolor miserie/et cō passio tā alienē q̄s sue calamitatē ad iplora tionē faciēdā diuine mie. Vocaliū subiunctū naturalē ordo posit⁹ ē. tāq̄ a psalterio p̄fū di cordis icipiat. A. debinc. E. paulo acutius. Deinde. J. Postmodū. O. Tādem U. labijs sumis exp̄slū. Est igit praxis ut q̄tientiūq̄ et vbcūq̄ sillaba l̄ralis cāticī posuerit A. p̄meditatio de magnificētia dī fieri cū r̄tonatia gaudiū Si ponit E. sit d̄largitate dī sp̄es Si sit J. r̄sonz ad mīaz dī et būanā mīkiā/et passio. Si D. tior iu stice Si U. dolor nr̄e mīkie reploret. Est rursus hic iuenire cōbinationes et p̄portiones suaves. ut diatesseron/diapēte/diaphalon. Necnō neumata cū tonis. cantū cū discātu/tenore cū triplo/et tratenore. p̄t i opusculo cāticordi/latiori traditiōe deductū ē. ac sub etēplis monocordi ac decacordi fū guratū. Sic in oī cāticō sonabili cuiuscunq̄ sit lingue/valz notulari versus psalmi. Ut p̄o sufficiat i ecclāstica psalmodiaq̄ itētio cātātēl audiet̄/ferat p̄missa/colligi p̄t et opusculo de solitudine ecclāsticoz. H vñ dicim⁹ h̄/q̄ nec inspiratiōes sc̄ip̄us artare/ nec meditationes eruditōrum circ̄ ea sensum psalmoz/p̄ ista tollere volum⁹ aut debem⁹. Sz sūt q̄ nec sensu l̄re quolibz intelligunt. neq̄ quomō se meditando res colligāt iueniunt Proderit hec ars preci p̄ue talibus cum exercitio paulatiuo. q̄stū cunḡ laici sunt. Verbi gratia tu audies. a vocalez in sua parte psalmi. dirige meditationem tuam ad magnificētiam dei ae p̄ inde formet cor tuum vocez gaudiū vel for mari desideret. quia desiderium pauperuz exaudiuit dominus. si plus nequit. dicens cum propheta. Cōcupiuit anima mea de siderare iustificationes tuas in omni tem porē. Tu audies E. tu fer meditationem tuam in dei liberalitatem seu munificētiam ac iudeespera. vel sperare desidera. Si militer ad J. meditare dei misericōdiam cum humana miseria. et huic compatere vel compati tam anime tue q̄s alij concupisce. Ad O. cogitabis iusticie dei severitatem et in detimebis vel timere desiderab. Sic ad U. dolebis būanam miseriāz vel dolere curab ut nō apponas ultra magnificare te sup terrā. Et q̄s ē obsecro tā bebes aliq̄s/q̄ n̄ possit sub morula t̄pis hecadūscer meditari. meditataq̄ exeq̄ v̄l desiderar̄

Super magnificat.

81.

et si non volatu contemplationis/
saltē lento nonnūc saltu cordis instar
locistarum. Utē hora feruētor quādo
dicere et sīa dñō sic sit agēs poterit. Vā
mīdator tuor cucurri cū dilatasti cor me
um. Postremo si videaſ aliquid hōc ar
tificiū magis curiosū q̄ fructuōs h̄z totaz
musices p̄spalīs seu cordial armoniam/ sub
duab̄ vocib⁹ q̄ sunt. spes salutis/ et timor dñi
nationis sub duplīci l̄ra vel duob⁹ verbis
q̄ audiuit xp̄pha postq̄ semel locut⁹ est deus
Et hec sunt p̄tās seu leueritas iudicioꝝ dī
et mīla respectu p̄mioꝝ et miseriaꝝ nostraz
fm q̄ duo formabat xp̄pha canticū suū dices
Nam et iudiciū cātabo tibi dñe: cui⁹ no
mē est sc̄m et terrible. Nec aliqd inuenies
in scripturis et creaturis qđ ad alterꝝ eoz
reduci nō possit. Discipulus. Bratū ba
beo q̄ senio te descendis levo meo. Ali
bi loimin⁹ adhuc sup̄st p̄mūs inq̄sitionis
scipulūs. q̄ rōne potuerit mens marie p
oēs affectionū istaz modulos tāta facilita
te. suauissim⁹ guttur mētis ap̄pare. cū vīcī
magnō oīcio/ cum solerti studio possit hec
practica mō tradita faciliter obseruari.

Dagister. Accipe p̄mo q̄ fecit marie ma
gna q̄ potes est. Subinde mirabilia sunt
q̄ siml' efficiūt ars et usus. Docent h̄s in ppo
sito sili. musicoꝝ tractatores. Non enī cy
tharistans si p̄fect⁹ est delibat de q̄libet cor
da sic aut sic tangenda. qm̄ phō teste ars p
fecta non deliberat. dñi p̄suetudo trāsit ve
lūt in naturā. que vt sic magis seq̄tūr ipul
sum suū. q̄s deliberans arbitrium. Denig
reddi habitus radicatus et p̄fectus. illa fa
cilia q̄ difficultia vel ipossibilia videbāt ha
bitu carentib⁹. Non min⁹ hoc in spiritua
libus et intrinsecis opationibus intellect⁹
et affectus q̄s in sensib⁹ extrinsecis. Disci
pulus. Dum acute considero/ cogor expe
riens simul et p̄uilegiū assentire. Trā
seonūcad inq̄sitiones alias. Una. cur bea
ta Maria cecinit hoc canticū. varie po
nit et diuisit sp̄m et animā. dicens de ania.
Magnificat addēs de sp̄ū exultauit. Cur
pt̄erea magnificare dat aie et exultare spiri
tu⁹. Cur p̄inde magnificationē aie sue dat
dñi. et exaltationē sp̄ū dat deo salutari suo.
Deniq̄ cur incepit maria cāticū suū a ma
gnificatiōe dñi pot⁹ q̄s a sapia et bonitate.
Prīus q̄s narravit bñficia sibi singulariter
collata q̄s distributa ceteris vniuersaliter.
Dagister. Vocas me ad qōnes. Pgnit.

dignas. Quarū p̄ma cōcernit materiā de
diuisione aie ac sp̄ū. Et hecdem multa
p̄supponit si p̄fecte debeat intelligi. Dixi
mus pridē aliq̄ in tractatib⁹ de mīstica the
ologia. Ut̄sunt q̄s aliq̄s p̄cipiūs doctor
phus aut theolog⁹/ quin aliq̄ de sp̄ū et ania
tradiderit p̄ ḡscēdo nosmetipos. q̄ cogni
tio iure ceteris omnib⁹ antefert. ita vt nun
q̄ possit d̄ ea fīmo nīmis dici/ sicut neq̄ p̄t
numis sciri. Discipul⁹. Vere sic ē. nec
aliq̄ quavis traditōne fateor me magis oc
cupari velle. Presuppositis igit̄ multis ali
bi traditib⁹ dic ad p̄ns accōmodū p̄posito
Dagister. Accipe q̄ ipius anierōnalis
q̄ est forma boīs essentialis/ fm determina
tionē ecclie/ sunt p̄ncipaliter duo actus vel
officia. Intelligeresc⁹ et aiare Propter pri
mū d̄ sp̄ū Anima vero p̄pter alterū.
Nec ignoro multis virtutib⁹ nominib⁹ ali
ter appellari. Sed acceptiōem nostram/
significabit tam descriptio q̄s subdiuisiō.
Et vt apud eruditos catholicos apertiō
fiat intentiō nostra Recepimus christum
pro exemplo. qui dixit. Tristis est anima
mea usq; ad mortem. Et de sp̄ū subiunxit.
Sp̄ū quidem p̄mptus est. Considerat
igit̄ doctores int̄ christo q̄si duplēc/ ani
merationalis portionem. Unam fm quā
fuit vere beatus ab instanti acceptiōis cla
re videns deum et fr̄nes eo. Altera fuit sub
iecta tristicijs et ceteris affectib⁹ vie/ quia
erat fm illā passibilis. q̄s q̄ spontanea su
scēptione penalitatū. nō absoluta necessi
tate. Si potes igit̄ concipere diuisionē
istam quā credimus in anima christi fuisse
poteris coniecturare quid in ceteris homi
nib⁹ valeat effici. Et primo respiciam
us beatam nostram Mariam/ que dum
erat viatrie habuit post christum tunc via
torem. diuisionem spiritus et anime/ mo
do perfecto. sed differenter a christo. Pri
mo quia spiritus christi/ erat perfecte bea
tus vt nūc in gloria. spiritus Marie non
sed in enigmate et speculo cernebat et amas
bat deum. Secundo quia non necessitatē
anima christi suberat passionib⁹ sensitivis
vel afflictuīs. sed vltro suscipiebat eas.
Qđ int̄cēs Hilari⁹ dixit christū hora pas
siōis nō doluisse nec timuisse nec timore fū
isseb̄. Supplendum est nisi voluisset.
Alioquin esset error. tōius cuī gelice nar
rationis subuersum. Anima vero marie
nēcario patiebat ad p̄ntiā obiecti tristabilē

Tractatus primus.

Vñ quis eēt sine peccato originali cōce-
pta, nō tñ habet inoētē statu p̄moꝝ pa-
rentū, sic nec alij p̄ baptismū mūdat, qñ d̄
leculpa manet pena. i. + nc̄itas patiendi.
Tertia d̄rā sumīt, qz b̄tūdoꝝ r̄pi q̄ funda-
baki sp̄ū/nō redūdabat nec effuebat̄ aiaꝝ
nec passiones aie turbabat̄ sp̄m vt sp̄ū
erat. Alter v̄o siebat v̄traꝝ redundātia d̄
virtutibꝝ sp̄ū marie in aiam sc̄z, et econtra
de passionibꝝ aie in sp̄m. **H**inc min⁹ dolus
it in filii passione, nec ita clamauit p̄ sensua-
litate. deus me⁹ q̄re dereliq̄st̄ me, sic filius
Quartā daf̄ d̄rā, qz sp̄ū r̄pi (q̄ dici p̄ cor
sp̄ius) sp̄ vigilabat, et aia dormiente, intra
illud. Ego dormio et cor meū vigilar. Hon-
sic in maria. **D**iscipul⁹. **D**ebtō Paulo
qd̄ dicimus cū vidit arcana dei. **D**gr̄
Probabile ē, q̄ maria aliquñ sic rapta fui-
rit et sic inspererit, atq̄ multo diuini⁹ fuit̄
maria diuisio sp̄ū et aie q̄ in paulovel̄ Jo-
he, vel ceteri viatoribꝝ. Quia nulli motus
aie rōnalis, q̄ nati sunt obedire rōni, pue-
niebāt̄ in maria iudiciū rōnis vel sp̄ū. He-
cūs in alijs, q̄ p̄terea peccare poterāt v̄cia
liter. **D**iscipulus. Cur apposuisti d̄ mo-
tibꝝ q̄ nati sunt obedire rōni. **D**gr̄. Sa-
ne, p̄t̄ mot⁹ nutritiue potētie vel natural⁹,
q̄ nō sequit̄ cognitōz aliquā. iō mouēt̄ n̄ ex
impio vel motu rōnis, s̄ nature qdā ipuls-
su trahit̄. **D**iscipul⁹. Utz sic fuisset in
adā nō peccate. **D**gr̄. Nō videt̄ sat̄ de-
terminatū, qñ potuit de subiçtere libertati
p̄mi hois suas oēs potētias, quēadmodū
dicūt̄ aliq̄ nō iprobat̄ q̄ in b̄tis oēs potē-
ties sūt in suis opatiōibꝝ iuncte libertati vel
subdite, et in r̄po silr̄. **D**iscipul⁹. Vellez
dares exēplū sensibile de hmōi diuisione
sp̄ū et aie. Deinde varietatē aperires. **D**gr̄
modis subdēs diuisionis h̄c̄as. **D**gr̄
Tria peris difficilia, nec satis intelligibꝝ
lia p̄ solā doctrinā, nisi comes fuerit expien-
tia. Dat Augustinus, exemplum de mon-
te sublimi, in cui⁹ v̄tice fit illustratio solis
q̄eta et serena sine nubibꝝ. In pede v̄o mō-
tis fit obscuritas nubilosa, cuꝝ agitatione
ventoz. Dat aliud exemplū hugo sup ec-
clesiasten de igne, q̄ fumat cū flāma, et de illo
q̄ serenus lucet in carboneyiuo. **D**is-
cipulus. Hic varius modos hui⁹ diuisionis
sp̄ū et aie nob̄ aperi. **D**gr̄. Diffe-
rētia triplex ē. Quia sp̄ū aliquñ manet̄ i
actu suo, nihil agēt̄ aia sensitua. Hoc p̄
mū p̄spicuū est in spiritu separato, qui v̄is

rib⁹ sensitivis nō v̄t̄, fm̄ p̄babilit̄a dicta
doctorz. **Q**uis auctor de spiritu et anima et
Lassiodorus, sonent in oppositū, q̄ anima
separa sentit, vider, audit, et tangit. **S**tūc
frustra facta fuisset cōiunctio anime ad cor-
pus, si nō egeret or̄ ganō corporeo dū ope-
ratōes sensitivias exercet. Forte volebant
istī dicere, q̄ v̄ires iste manent radicaliter i
sp̄ū sepato, sicut v̄siva v̄s est in pede v̄ne-
tis hois, licet ibi videre nō possit. **S**z ma-
gis ad rem nostrā daf̄ et exemplū de paulo q̄
rapt⁹ fuit in sp̄ū, adeo sine sensu corporeo/
qđ dicebat. **S**ive in corpore sive extra corp⁹
nescio, de⁹ scit. **F**it p̄terea aliquñ vicener-
sa q̄ dū aia s̄m portionē iferorē est in acti-
bus suis, sp̄ū supior̄ nibil intelligit. **H**oc
vero freqntissimū est in nō bñtibꝝ expedi-
tū rōnis iudiciū, q̄les sunt pueri vel satui
vel dormientes, vel attenti v̄chemēter ad se-
sibilitia, et bestiales hinc effecti. **D**iscipul⁹
lus. **H**unc d̄ appellāda est hec diuisio aiez
sp̄ū, aut rapt⁹ vel extasis. **M**agister. Ne-
quaꝝ si p̄prie iudicauerimus, sed magis ē
hec absorptio spiritus et depressio vel allis-
gatio, q̄ ab anima per extasiū et raptuz se-
paratio. **D**iscipulus. Sic videtur, quo-
niam raptus dicit impulsū quendam ad
superiora vel actionem vel ductionē, quē
admodum ducus est iesus a spiritu, duci⁹
impulsus et actus in desertum, propter ea
dic alteros modos. **M**agister. Unus ē
dum spiritus efficitur in actu suo ad simili-
tudinem fulguris choruscatis aut emican-
tis scintille solum in quadam transitu re-
pentino, non in tali valens consistere clari-
tate. **S**ic plato (quem sequitur Augusti.)
dixi s̄le fertur de cognitione nostra circa de-
um vel diuina, per homines a sensibili⁹
seconantes abstrahere. Sonat ad hoc si-
militudo animalium ezechielis, de quibꝝ
dicitur q̄ ibant et non reuertebātur. Sub-
ditur tamen q̄ ibant et reuertebantur, non
quidem absolute loquēdo ne videatur cō-
tradictio, sed additur in similitudinem ful-
guris choruscatis, que choruscatio ad ma-
tricem suam regredi v̄def. **Q**uis persistat
in seipsa. **I**rabitur in super ad hoc verbū
Job de deo, q̄ abscondit lumen in mani-
bus, ostendens illud quando vult. Loq̄
tur ad hoc propositum frequenter Augu⁹
satagens exurgere ad cognitionem diuino-
rum. Sed subito resorbeor inquit duz q̄c
et emicare cernit in intelligentia vel affectu

Apud aliquos vero transitus iste repensis
nus quandoq; sit paruissimus sibi plus et
minus. **D**ignum vero magnum valde,
si vel hora dimidia sit in celo silentium dum
hic vivimus. **H**oc autem magnum sense-
rat et experiebat quasi quotidie beata que
dicit. **F**ecit mihi magna qui potens est
A. **D**iscipulus. **I**stud pie credi potest. **S**i
utrum solo dei miraculo vel illapsu sanctis
spiritus intimo, siat tanta diuisio spiritus
et anime: aut si quandoq; naturaliter eueni-
at per vobemens studiu meditationis circa
divina, et exercitiu per virtutes more phi-
losophantium, qui soli tali via nitebantur
Dagister. **N**on arbitris hoc possibile
Alioquin negas xpm esse hostium: quo venit
ad deum. **S**ic diuinus Dionysius posuit
hac theologia esse mysticā, solis p̄priā chri-
stianis. **P**ot nibilominus auxilio esse eaz
angelica visitatio. q̄ humana exercitatio
cum corporis apta dispositione et comple-
xione. **D**iscipulus. **D**icas auxilia tria.
vnū p̄ angelum, aliud p̄ exercitiū, aliud
per corpus bonū. **D**icas de quolibet bre-
ue verbum. **D**agister. **I**nspiam abvol-
timo. **O**mnis itaq; cognitio nostra. q̄stum
eung fias p̄ spiritum/naturali viā sine re-
uelationis immediato miraculo. **C**apita se
sibus initium. p̄ quos/fantasmata veniūt
ad animū fantasmatem de quibz dicit philo-
sophus, et theologi consentiūt, q̄ necesse ē
quemcūq; intelligentem/fantasmata spe-
culari. **H**ec sunt ad spiritū sicut color ad vi-
sum. **H**inc fit per irradiationem intellect⁹
agentis, quem non aliud opinor q̄ spiri-
tum/pur lumine vultus dei signato super
se/naturaliter preditus est. **F**it inq; actua-
tio fantasmatum, quatenus in possibilem
intellectum se presentent, et possibilis intel-
lectus ex ipsis fantasmatis eliciat incor-
poras species intelligibiles et immateriales.
per quas intelligat sine sensu et corpore.
non ut subiecto, quia semper reseruat, sed
ut organo spirituali. **E**xemplum datur de
luce, que requiritur ut color videatur, tam
pro coloribus ut accuerint et fiat ex ipsiſ
lumine/vnū/in ratione motuī. **R**equiri-
tur insuper ad illuminationem mediū per
specui. **S**upplet autem officium lucis ex-
terioris/ipsū lumen intrinsecum et natu-
rale quibzdam oculis, quod in cattis et lu-
pis et aliquibus hominibz videre est, qui
nocturnis vident in tenebris. **D**iscipu-

lus. **A**ppares disgregi nec idonea dicere
rei nostre. **D**agister. **O**stendam mor-
idoneitatem. Itaq; si necesse sit cognitio/
nem spiritus/etiam ab anima diuini sue co-
gnitionis initium sumere per inspectionē
fantasmatum/quid consequētius q̄ iuxta
variam fantasmatum presentatōnem/fiat
in spiritu cognitione. **H**oc est fiat clara et sc̄re
na cognitione spiritualis/si talia presentant
fantasmata serena clara ordinata quoq; et
impturbata **Q**uo cōtra contrarij euident
cognoscendi defectus. **L**apis hec:

Discipulus. **E**atio et quotidiano proba-
mus experimēto. **D**agister. **V**ides p̄
inde iuuari spiritus cognitionem per om̄
ne illud quod efficit serenationem fantas-
matū circa rem que intelligēda est p̄cipue
spiritualem et diuinaz. **D**iscipulus. **V**i-
deo dum tamē serenitas illa / non officiat
aliunde, per cōversionem intellectus simili
et affectus ad libidinosam concupiscenti-
am terrenū. **D**agister. **H**oc excipis
sapienter et solerter, quia nō omis habens
clara et ordinata fantasmatata/conuertit p̄ti-
nus illa/ad solam diuinorum conq̄sitionē
meditandā seu contēplandā. **A**t vero sup-
ponamus amodo loq; nos de contempla-
tiuis, qui quidē sunt sed nōnulli tamen ac-
cipiūt p̄inde duplex illud quod pretactum
est auxilium. **U**nū desuper p̄ angelicam
operationem, p̄ priam, absq; nouo miracu-
lo. **A**liud per propriā utrinsecus exercita-
tionem in virtutibz moderatiuis passionū
necnon in scientiis illustratiuis vel causa-
tiuis pulcray meditationū / p̄ speculatio-
nēm fantasmatum. **D**iscipulus. **E**cpli-
ca modos. **D**agister. **S**cis quē admo-
dum sit receptio et dispositio fantasmatum
sc̄m dispositionem spiritus animalis: q̄
radicaliter a corde proueniens ad cerebrū
sit animalis: per depurationem et actio-
nem in cerebro. **Q**ui spiritus/dum solum
mouet humores in corpore/ dicitur natus
talism, dum autem implet cerebrū bene dis-
positū/dicitur animalis cognitius et mo-
tuus. **D**iscipulus. **S**cunt hec et phi-
losophia? **D**agister. **S**ciantur fateor
sed ista repetere breuiter et supponere neces-
se fuit ad tue explicationem questionis
Discipulus. **P**lacet. ultra perge.
Dagister. **E**xpeditur iste spiritus anima-
lis, ut aptum sit instrumentum cognitio-
nis et motus/ uno modo/dum remouetur

KK.

Tractatus Primus.

illud quod impedit et turbat obscurat vel oppilit ipsum. Alio modo, si positiue inuenitur ut clarus sit serenus et tranquillus.

Discipulus. Jam concessi quotidianum super hoc esse testimonium experientie cuius hoc unicum sufficeret exemplum.

Aristotilis positum de vini actione, quod excessum sumptum turbat ad insaniam, moderate vero bibitum confortat ad cognitionem.

Dagister. Collige protinus ex his quo medio potest angelus innare fantasiam, ut spiritui sua presentet fantasma, ta clara et serena. Adiuua simul industria diligens moralium et virtuosorum. De carbone. Ed dicamus quod si sit in eodem cerebro pars una fantastice virtutis similiter et imaginativa ac estimativa que sit actua- ra spiritu animali lucido et sereno et claro, habeatque similia fantasmata que nata sunt ducere in cognitionem diuinorum per abstractionem intellectus agentis, tunc spiritus intellectualis seu mentalis poterit erigere se ad contemplationem diuinorum. perfectum si fuerit habituatus diu frequenter per fortē talium meditationē, presupposito semper auxilio patris luminum, a quo est omnis sapientia et omnes donūs perfectum. Si vero fuerit altera pars obscurior spiritus animalis sicut apparer possibile, tunc illuc apparebunt turbulentiora fantasmata ac proinde videbitur sibi rationalis spiritus velut in monte cuius apex lucidus est et radix obscura. Dilatatur exemplum et diversissima (que reperitur quotidiane circa nubes interpositas) solis radiatiōe respectu sensualis oculi. Habet hic modo similitudinem divisionis anime et spiritus, quod dicitur fieri dum illud quod lucidissimum est totum apparet superius, quemadmodum non satis est explicabile, nec intelligible sine proprio interiori experimento. Illud vero quod est deorsum apparet turbulentum et obscurum. Sic in transfiguratione domini dicitur quod nubes lucidae obumbravit apostolos, cuius postmodum aperietur intellectus. Hanc insuper diversitatem de ignis obscuritate in accenso summo, et de sua serenitate in carbone viuo, fas est speculari ad scintillas exilentes que clarus sed brevius emicant. Addere chorusciones in nubibus seu fulgētias. Et ita de varietatibus quod exemplum secutus est Boetus cecinit. Tunc me discussa, liquerūt nos-

ctetenebre. Luminisq; prior redditus vigor et. Et iterum, Hubib; attis, edita nullū, fundere pīt, sydera lumen. Etruscas. Neq; pīcipiti mīsa pīfundō, mens bebet et.

Discipulus. Sētio me, nō sine cā stūlisse pīmonē sup hac divisione spīus tāle. Quāz qd nō repperit pōt nibilomin' eam credere reperiblē in deuotis hoib;. Sit h; illa pīsum dei miraculosū et imēdiatū, sit angelico mīsterio, sit pīprie virtutis exercitio. Consonare video similitudines, et similitudinib; verba scripture. Dñe qd habitabit in tabernaculo tuo. Aut qd requescat in mōte scō tuo. Ecce pīmōtis exēplo. Et pī altero. In meditatione mea exardest et ignis. **Dagister.**

Quid si tertū exemplū iuxterim de aqua, vel fontis vel maris, qd posuit vn' pātrū. Et alludit fabula de narciso. Virgilius quoq; non siluit postq; dixerat Amīmū celere huc nūc diuidit illuc. Sicutaque tremulum labris ubi lumē abenīs. Sole repercutsum aut radiantis imagine lune. Omnia pulūtū late loca iamq; sub auras.

Erigit summīq; ferit laq;aria tecti. **Discipulus.** Narrabat vn' expertor pastorū divisione. Ego inq; nō nunq; sensibilitas mihi vīsus sum in cerebro divisionē, qd pī inferior esset aqua subobscura comis moraq;. Supior vero velut aer nitidissimus, seren' et tranquillus eminēt, et h; pulscherimis oīm fere pīterita cognitionum meāz/ meditationūq; salubrū simularis.

Hōne erat ista divisione spīus et aīe? **Dagister.**

Hō existimo, sed ad illā erat disposi-

tio. Actuabat qd pīspiritus mentalis per species intelligibiles elicitas ut intelligeret spīalia, iā auersus a fantasmata. Sicut habes duodecimā idūstrialē pīmōtīa theologia, animūz a fantasmata auertere.

Discipulus. Quō fieri studiū, cuīz necesse sit omnē intelligentē fantasmata speculari?

Dagister. Necesse est primitus, sed forte non assidue, nec ita qd adiutrix memoria spirituali, cuīz habitibus per intelligentie continuationem adquisitis, ipse spiritus immaterialis, valeat de habitu memoria se in actu continuare sine ministerio spiritus animalis. Hinc estimo Remigium de scriptis contemplationem qd est operatō sine motu, et hoc siue sonet contemplatio cognitionem siue amorem, siue delectatio- nem exytrisq; consequentem in subiecto bene disposito et habituato. Nam quid ē de-

lectatio nisi coniunctio conuenientis cum
convenienti percepta et amata. **T**alis igit
tutu operatio causat divisiones spiritus ab
anima quia nihil agit ipsa. ut anima nos
minatur tunc ad actum spiritus sed vel so
pita quodammodo silet et tacet. vel si moue
tur et sentit non conturbat neque dehinc spi
ritum ab arce conceptionis. **H**ec est pars
quam deus dat ut non conturbetur cor ips
suis neque formideret et que per apostolum ex
uperat omnem sensum modo dicto. **P**rima
tur enim spiritus tali non a vita anime tas
men a sensu vice ei. **S**imil accipe ver
ba Richardi que posuit in forma auctoris
spiritu et anima ne videar in tanta re mihi
nus habere fidei tanquam inexpertus. **D**etur
ergo fides vel expertis. **V**ivus et efficax
est sermo dei pertinens usque ad divisionem
spiritus et anime. **S**ed in hac divisione
animae et quod animale est in imo rema
net. spiritus autem et quod est spirituale euo
lat ad summam. et ab infimi dividitur ut ad
summam subleuetur. ab anima scinditur ut
deo coniungatur. quoniam qui adhaeret deo
vivus spiritus est. **F**elix divisione et mirabilis
separatio. ubi quod corporulentum est rema
ne deorsum. quod spirituale et subtile est
usque ad speculationem divine glorie subli
matur. et in candez imaginem transforma
tur pars inferior componitur ad summam
pacem et tranquillitatem. cum pars subli
matur superior ad gloriam et iocunditatem.

R. **D**iscipulus. Magna sunt hec et in alte
rum reseruanda tractatum dies crastina ex
pectetur. **H**uc autem breuiter absolvem. **C**ur
dicitur anima magnificare dominum potius
quam spiritus. **D**magister. utrumque perfecto fa
ctum est sed specialis ratio fuit in anima. quod verbi
incarnati spirituali maiestati prepauit hos
pitiu in carne pro rursus animali. **R**ursus
quia futurum erat quod hec incarnationis scanda
lum esset iudeis. et genitibus stulticia. puenit ma
ria modis trans nō eximotentia sed summa
dominatio et domini carnem suscepisse. **P**ro
inde spectat plus exultatio quod extra saltatio
spiritui quam anime. simul et tria puncta.
Dei pro timore casto. Salutare pro ho
nore grato. Suo pro amore sumo. qui sic
fuit singularis in Maria quatenus ipsam
aliceret ut esset nihilominus communis ut
plus proficeret. **P**ostremo spiritus ma
riae prius exultauit quam animalis pars impre
gnata magnificaret dominum quod tunc ma

xime factum fuit dum consentiendo ait. **E**c
ce ancilla domini. fiat mihi secundum verbum
tuum. Quod quia perficiendum fore post
ab elizabeth prophetizante et benedicente
(qua visitauit) accepit exiret in iubilu
Et erat magnificat anima mea dominus
Discipulus. Et nos magnificemus dominum
et exultemus spiritus noster in deo salutis
nostrae. Cras reuertemur in id ipsum.

Expliicit primus tractatus.

Sequitur tractatus

Secundus pragmaticus super Cantico
Marie de exultatione spiritus. Et conti
nent notulas. lxxiiij. **P**rima notula sequit
ur.

Exultauit spiritus meus in deo salutari
meo. **D**iscipulus Assumus quesiti
tur. Utrum beata nostra dominus ce
cinit. **M**agnificat anima dominum. Et exulta
uit spiritus tecum fuerit in spiritu. vel supra spiritum.
vel sine spiritu. vel extra spiritum. **D**a
gister. Quesitus hoc quadriembre volo
si possum ad intelligibiores terminos re
ducere. presupponens spiritum hic capi per
nos. per superiori portione rationis. que ali
li modo dicit mens. vel appetitus. vel
intelligencie sintilla que nomina grecis in
derit. **D**iscipulus. Placet accepto. Ita mul
tiplex alia sit. ut etiam dicatur ab aliquibus non
parue auctoritatis per rationes inferiores. In
glosa. psallat spiritus psallat et mente. A medicis vo
concorditer appellatur vapor iste naturalis
et vitalis. effumatus a corde per corporis ad
cerebrum. precipue illificatus animalis
sensitum et motiuum. non tam principaliter
per veritatem. sed instrumentaliter per ani
mam que est in homines eadem cum spiritu ratio
nali differens penes officia. put alias decla
rasti. **D**magister. Concedo tibi singula
tue divisionis membra. quod maria frequentie fuit
nunc in spiritu nec in spiritu. nunc sine spiritu seu non
habens spiritum. nunc extra spiritum. **D**iscipulus
Hoc est in me spiritus qui capiat. **D**agis
ter. Flesciens an sciens dum ita loquen
tis aperis intellectum. Sciscitor itaque quod is
telligis dicens quod non est in te spiritus. nun
quid oratio separatus est a corporeo? **D**is
cipulus. Qualiter hoc loqueris qui me vi
uere cognoscis relex verbis certe perpen
dis. **D**magister. Est ergo in te spiritus?
Discipulus. Nullo pacto id negaueris
Dmagister. Numquid non contradicis
primo dicto non est in me spiritus. **D**is
cipulus. R. 2.